

HANDLEIDING ENDIFE 1.0:
EDUCATIE- EN DIAGNOSE VOOR FINANCIËEL-
ECONOMISCHE GEZONDHEID OP
WITLOOFBEDRIJVEN





ILVO

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	4
Softwarevereisten	5
Excel	5
Macro's inschakelen wanneer de berichtenbalk wordt weergegeven	5
Macro-instellingen wijzigen in het Vertrouwenscentrum	5
PDF-lezer	6
Startscherm	6
Invoer gegevens	7
Resultaat	8

Deze handleiding biedt u ondersteuning bij het gebruik van ENDIFE 1.0. Dit instrument ontstond uit een samenwerking tussen ILVO, Nationale Proeftuin Witloof, Inagro en Boerenbond en heeft als doel de economische en financiële toestand van witloofbedrijven onder de loep te nemen op basis van gegevens uit de bedrijfseconomische boekhouding. Het economisch luik is vooral een indicatie van de bedrijfsgezondheid op een iets langere termijn, terwijl het financieel luik eerder meet hoe goed het bedrijf erin slaagt om te voldoen aan de cashverplichtingen op korte termijn. Verschillende indicatoren worden door het programma berekend en afgetoetst aan gewenste streefwaarden. Verder worden ook tips meegegeven over hoe de waarde van een indicator verbeterd kan worden. Om met ENDIFE 1.0 te werken, kunt u (1) gebruik maken van voorbeeldwaarden die reeds in het programma zitten of (2) uw eigen bedrijfsgegevens ingeven. Op de website www.ilvo.vlaanderen/witloofbarometer zullen geüpdatete versies ter beschikking worden gesteld.

Deze handleiding is opgebouwd uit vijf hoofdstukken. Na de inleiding volgt het hoofdstuk 'Softwarevereisten', waarin wordt uitgelegd welke softwareprogramma's en -instellingen op uw computer aanwezig moeten zijn om ENDIFE 1.0 goed te kunnen gebruiken. Het hoofdstuk 'Startschermb' behandelt kort wat het startscherm van ENDIFE 1.0 inhoudt. Het vierde hoofdstuk, 'Invoer gegevens', legt vervolgens uit welke gegevens u nodig heeft om de tool te gebruiken en hoe u die gegevens moet ingeven. Tot slot bespreekt het hoofdstuk 'Resultaat' welke output de tool genereert en hoe deze geïnterpreteerd kan worden.

Met deze handleiding hopen we u op weg te zetten bij het gebruik van ENDIFE 1.0. U kunt steeds met uw opmerkingen over de tool en deze handleiding terecht bij de auteurs (zie Contact, pagina 2).

SOFTWAREVEREISTEN

EXCEL

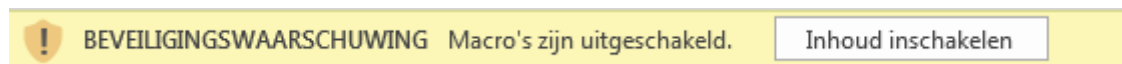
ENDIFE is opgebouwd in Microsoft Excel 2016. Beschikt u over Excel 2016, Excel 2013 of Excel 2010, dan kunt u zonder problemen de tool gebruiken. Indien u werkt met een vroegere Excel versie en problemen ondervindt bij het gebruik van ENDIFE, dan kan een update van de Excel-versie soelaas bieden. Microsoft biedt hiervoor gratis compatibiliteitspakketten aan:

<https://www.microsoft.com/nl-be/download/details.aspx?id=3>

U kunt ENDIFE enkel gebruiken indien u macro's hebt ingeschakeld op uw PC. Hieronder vindt u twee mogelijke manieren om de macro's in te schakelen:

MACRO'S INSCHAKELEN WANNEER DE BERICHTENBALK WORDT WEERGEGEVEN

Wanneer u een bestand met macro's opent, wordt de gele berichtenbalk weergegeven met een schildpictogram en de knop 'Inhoud inschakelen'.



Klik op de berichtenbalk op '**Inhoud inschakelen**'.

Het bestand wordt geopend en is een vertrouwd document.

MACRO-INSTELLINGEN WIJZIGEN IN HET VERTROUWENSCESTRUM

1. Open Excel en klik op de tab '**Bestand**'.
2. Klik daarna op '**Opties**', dan op '**Vertrouwenscentrum**', vervolgens op de knop '**Instellingen voor het Vertrouwenscentrum**' en op de tab '**Instellingen voor macro's**'.
3. U ziet het venster met macro-opties. Klik op de onderste optie '**Alle macro's inschakelen**'.
4. Klik tweemaal op '**OK**'.

Indien u ENDIFE afsluit en opnieuw opent worden de macro's zonder verdere vragen uitgevoerd.

Opmerking: indien u na het gebruik van ENDIFE macro's opnieuw wenst uit te schakelen, kan dit opnieuw via het menu 'Instellingen voor macro's'.

PDF-LEZER

In het 'Resultaat'-tabblad van ENDIFE, kunt u voor elke indicator een drukknop terugvinden die u leidt naar een pdf-bestand met wat uitleg over de indicator en mogelijke opties om de waarde van de indicator te verbeteren. Hiervoor heeft u dus een programma nodig op uw computer dat pdf-bestanden kan lezen.

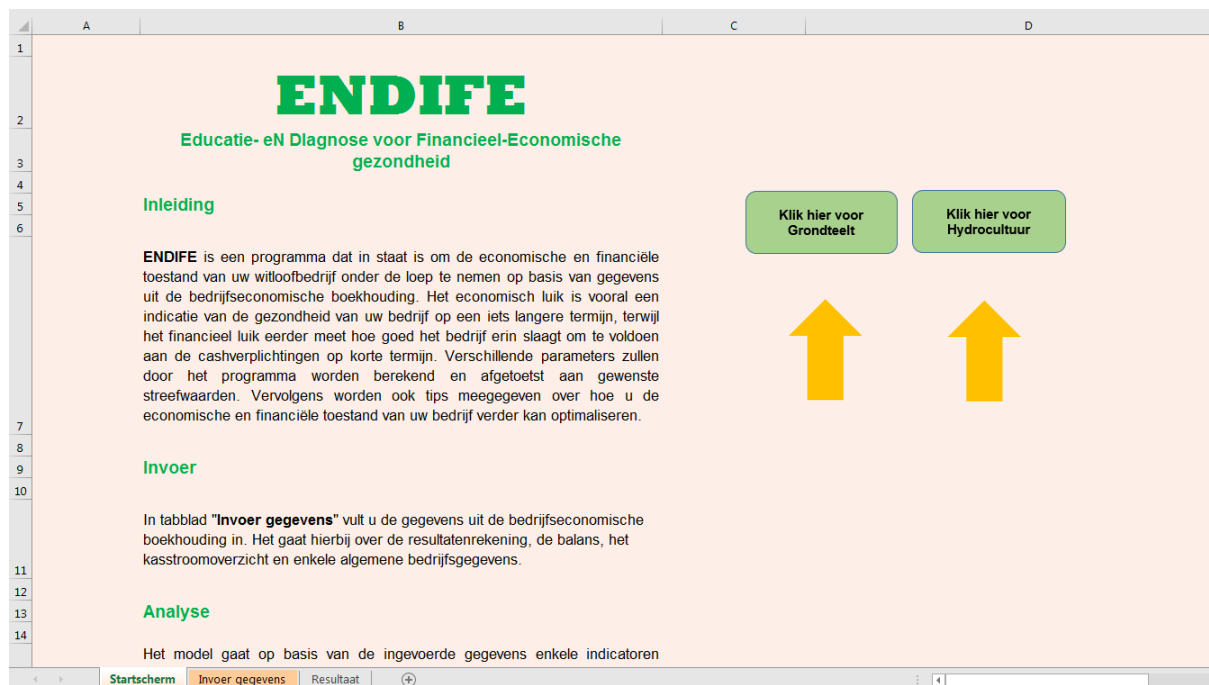
Indien u nog niet over een dergelijk programma beschikt op uw computer, kunt u er via onderstaande link gratis 'Adobe Acrobat Reader DC' downloaden en installeren:

<https://get.adobe.com/nl/reader/>

STARTSCHEM

Het ENDIFE-Excelbestand opent op een algemeen startscherm. Daar vindt u een korte inleiding over wat het programma precies is, welke gegevens je er kan ingeven en wat het programma berekent. Daarnaast staan op het startscherm ook nog twee knoppen: 'Klik hier voor Grondteelt' en 'Klik hier voor Hydrocultuur' (zie foto). Naargelang u ENDIFE wenst te gebruiken om een witloofbedrijf met grondteelt of teelt in hydrocultuur te analyseren, klikt u respectievelijk op de eerste of tweede knop.

Nadat u op één van beide knoppen hebt geklikt, komt u automatisch op het tabblad 'Invoer gegevens' terecht.



INVOER GEGEVENS

In dit tabblad moeten gegevens uit de bedrijfseconomische boekhouding ingevuld worden. Er zijn twee mogelijkheden: ofwel vult u uw eigen bedrijfsgegevens in, in de daarvoor voorziene en omkaderde cellen, ofwel kunt u er ook voor kiezen om met voorbeeldwaarden te werken. Er zijn voorbeeldwaarden beschikbaar gaande van het jaar 2010 tot 2014. Om de voorbeeldwaarden te selecteren, vult u in cel 'D6' het desgewenste jaartal in (op de onderstaande foto is dat bijvoorbeeld 2011). Daarna drukt u op de knop 'Toon voorbeeldwaarden' en verschijnen automatisch de voorbeeldwaarden uit het gekozen referentiejaar in de juiste vakjes. U kunt de voorbeeldwaarden weer verwijderen door op de knop 'Wis voorbeeldwaarden' te klikken.

Grondteelt Kies een referentiejaar (2010-2014):

Er zijn vier grote categorieën van gegevens die uit de bedrijfseconomische boekhouding nodig zijn: de resultatenrekening, de balans en enkele algemene gegevens.

Onderstaande tabel toont welke gegevens, allemaal uitgedrukt in euro, nodig zijn uit de **resultatenrekening**:

Opbrengsten	Variabele kosten	Vaste kosten
Ontvangsten witloof	Zaaigoed	Betaalde arbeid (Loon van werknemers)
Andere ontvangsten (Via verkoop van andere producten en bijproducten)	Meststoffen	Fictieve arbeid (Aangerekend loon van de bedrijfsleider en/of zijn gezinsleden. Richtwaarde: 15,45 €/uur)
Varia (Verkoop machines, installatiepremies VLIIF, pachtafstandsvergoedingen,...)	Gewasbescherming	Betaalde rente (Intrest betaald op schulden)
	Bewaring	Fictieve rente (Intrestkost op alle eigen kapitaal. Het standaardpercentage bedraagt 5%)
	Verwarming	Fictieve pacht (Fictieve huursom voor gebruik van eigen grond. De gemiddelde pacht prijs van de streek is richtinggevend)
	Energie en water	Betaalde pacht (Huursom van grond die gehuurd wordt)
	Afzet en vermarkting	Afschrijvingen (Jaarlijkse kost voor machines, gebouwen,...)
	Loonwerk en seizoenslonen	Algemene vaste kosten (Verzekeringen, vergunningen, lidgelden, autokosten...)
	Diverse (Andere dan bovengenoemde)	

Opmerking: in cellen 'D11', 'D16' en 'D27' hoeft u zelf niets in te vullen. Het programma berekent daar zelf automatisch de totalen per categorie.

De nodige gegevens uit de **balans**, ook telkens uitgedrukt in euro, staan hier opgelijst:

Activa	Passiva
Gebouwen	Schulden korte termijn (Binnen het jaar)
Machines	Schulden lange termijn (Langer dan een jaar)
Cash	
Vorraden (Teeltproducten, meststoffen, brandstoffen en olie)	
Voorschotten	
Grond	

Opmerking: cellen 'H11', 'H19' en 'H22' worden door het programma zelf berekend. Hier hoeft u dan ook zelf niets in te vullen.

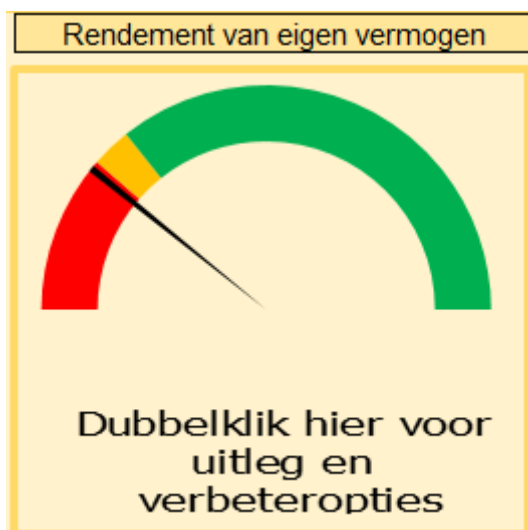
Tot slot wordt ook nog gevraagd om enkele **algemene bedrijfsgegevens** in te vullen:

Algemene bedrijfsgegevens
Eigen arbeid (aantal volwaardige arbeidskrachten)
Totaal kg geoogst witloof (kg)
Niet-landbouwinkomen (€)
Gezinsuitgaven (€)
Aflossingen (€)

RESULTAAT

Wanneer de waarden, voorbeeldwaarden of uw eigen waarden, ingevuld zijn in het 'Invoer gegevens'-tabblad, gaat het model op basis van de ingevoerde gegevens enkele indicatoren berekenen die het economisch prestatievermogen van uw bedrijf analyseren, alsook de mate waarin uw bedrijf in staat is om aan de lopende financiële verplichtingen te voldoen.

In het 'Resultaat'-tabblad staat voor elke indicator een barometer die aangeeft of uw bedrijf goed (groen), matig (oranje) of zwak (rood) scoort op deze indicator. Voor elke indicator is ook een fiche voorzien met wat uitleg en mogelijke verbeteropties.



Naam van de indicator.

Barometer die aangeeft hoe goed uw bedrijf of het voorbeeldbedrijf scoort op de indicator.

Dubbelklikken op deze zin zorgt ervoor dat een pdf-bestand verschijnt met uitleg over wat de indicator is en voorstelt, en er worden mogelijkheden gegeven die kunnen helpen om de waarde van de indicator te verbeteren.

Dit zijn de economische indicatoren die worden berekend:

Rendement van eigen arbeid	Deze factor is een economische maat voor de netto-opbrengst van uw eigen arbeid. Hoe hoger dit getal is, hoe beter uw arbeid economisch gezien rendeert.
Rendement van eigen vermogen	Het rendement van eigen vermogen is een maat voor wat het eigen vermogen dat in het bedrijf is gestopt, heeft opgebracht. Hoe hoger deze waarde is, hoe beter.
Rendement van totaal vermogen	Dit meet de economische vergoeding voor alle vermogen (zowel eigen kapitaal als kapitaal van de bank) dat in het bedrijf werd geïnvesteerd. Hoe hoger, hoe beter.
Netto bedrijfsinkomen	Het netto bedrijfsinkomen geeft aan wat de opbrengst is van uw eigen arbeid, eigen grondkapitaal en eigen bedrijfskapitaal. Hier wil u liefst een positief getal zien staan.

Dit zijn dan weer de financiële indicatoren die worden berekend:

Vlottende ratio	De vlottende ratio geeft aan hoeveel kasstroom u tekort of op overschot heeft op korte termijn in vergelijking met de schulden op korte termijn. Een hoger positief getal is hier gewenst.
Vlottende marge ten opzichte van omzet	Deze verhouding geeft de grootte van de vlottende ratio weer ten opzichte van de grootte van uw bedrijf. Hoe hoger dit percentage is, hoe beter.
Aflossingscapaciteit	De aflossingscapaciteit bepaalt hoeveel cash u genereert die u kan gebruiken om aan kasverplichtingen (uitgaven die je effectief moet doen, zoals aflossingen) te voldoen. Hoe hoger dit bedrag is, hoe beter.
Aflossingsmarge	De aflossingsmarge zegt hoeveel geld er overblijft nadat u alle kasverplichtingen heeft voldaan. Hoe hoger dit bedrag is, hoe beter.

Als u nog wat verder wilt gaan analyseren, kunt u ook de hulpindicatoren eens bekijken. Zij staan ook met een barometer weergegeven op het 'Resultaat'-tabblad.

Schuldgraad	Deze verhouding meet welk deel van uw bedrijf "nog in eigendom is van de bank". Hoe hoger deze verhouding is, hoe hoger het financieel risico u loopt. Een vuistregel is dat lager dan 60% veilig is.
Operationele winstmargratio	Het percentage van de totale opbrengsten die als 'zuivere winst' kan beschouwd worden. Hoe hoger dit percentage, hoe beter.
Activa-omzetratio	Dit getal geeft een indicatie van hoe goed uw kapitaalgoederen gebruikt worden, en hoe goed ze dus in staat zijn om opbrengsten te genereren. Hoe hoger de ratio, hoe beter.
Kosten-omzetratio	Het percentage van uw inkomen dat gebruikt wordt om uw kosten te betalen. Hoe lager deze ratio, hoe beter.

Als laatste zijn er ook nog twee taartdiagrammen beschikbaar die u vertellen waar uw omzet naartoe gaat en waar u uw kosten aan spendeert. Hoe groter het aandeel van een bepaalde kostenpost, hoe meer effect een procentuele daling in die kost zal hebben op het totale kostenplaatje.



Waar spendeer ik mijn kosten aan?

